

REivivIN Dica ciô

ESCENAGRAN:
REPENSEM
-NOS

Mai hauríem pensat que viuríem una situació com la que ens està tocant viure aquests dies. Moltes coses que fins ara ens semblaven inqüestionables o inamovibles ara ens estan posant a prova. Segurament ens fan ser més conscients que, malgrat la situació d'incertesa, el nostre cervell ens fa seguir caminant, avançant i ens porta a imaginar nous escenaris per no deixar d'oferir-vos el que més ens agrada: la cultura.

Durant aquest confinament hem vist que està canviant la manera de treballar, d'aprendre, de relacionar-se i també de consumir cultura. No obstant, s'ha fet encara més palès que necessitem la cultura per nodrir la nostra ànima i aferrar-nos a la creativitat dels nostres artistes, també, com a via d'escapament.

Des d'escena grAn seguim treballant amb la voluntat i esperança que aviat podrem retrobar-nos amb tots vosaltres i compartir molts moments en què les emocions ens fan sentir més vius que mai. És per això, que us hem preparat un conjunt de revistes que publicarem cada dues setmanes a la nostra web. Volem compartir diferents reflexions per fer-vos partícips a vosaltres de tot el que ens inquieta, ens fa pensar i sobretot repensar-nos.

La tercera revista gira al voltant de la desigualtat de gènere en el món cultural. Com ho viu la indústria musical, en concret? Cap on anem? Com ho veuen els artistes? I el públic? Aquí coneixereu les opinions d'artistes locals, d'una doctora en ciències polítiques i també la dels d'espectadors, part essencial d'Escena grAn. Ens acompanyeu a reflexionar?

**REPENSEM
-NOS**

La bústia

Volem escoltar la vostra opinió! Si voleu fer-nos arribar les vostres reflexions o suggeriments sobre el moment que estem vivint actualment, ens podeu escriure a info@escenagran.cat. Intentarem publicar les vostres opinions en el proper número de la revista Repensem-nos. Gràcies!

CULTURA

és hom
de dona

“Una cançó no pot canviar el món però pot remoure l’esperit de les persones perquè el canvi”

Ivette Nadal i
Gerard Quintana

Ivette Nadal (1988) és una cantautora i poeta granollerina que s’enfila als escenaris des del 2007 tot autoeditant i composant els seus treballs com *Guerres dolcissimes*, *A l’esquena d’un elefant* o *Mestres i amics*. Aquest febrer ha publicat el seu tercer poemari *L’àngel i la infermera del pensament*. **Gerard Quintana (1964)** és el cantant de la banda gironina Sopa de Cabra des del 1986. Ha publicat gairebé vint-i-cinc treballs discogràfics i més de dues-centes cançons i adaptacions i una novel·la. Actualment exerceix de president a l’Acadèmia Catalana de la Música. El proper 17 d’octubre serà al Teatre Auditori per presentar *La gran onada*, el darrer disc de la banda.

La igualtat de gènere i els drets de les dones són encara una lluita pendent. Com definiríeu vosaltres la realitat actual de la dona?
GERARD: És un camí llarg i desigual. Hi ha països amb una actitud molt més avançada i altres en què les dones segueixen com fa uns 60 anys. Hem de feminitzar el món, però no només que les dones tinguin aquest empoderament sinó penso que els homes també ens hem de feminitzar. Vivim en un món comandat per “matxos alfa”. I en la nostra quotidianitat també. Mica en mica vas humanitzant la situació però hi ha unes estructures molt difícils de trencar que parteixen dels nostres orígens matriarcals.

IVETTE: Crec que s’ha de fer una educació emocional de base; des de les escoles, i que els nens siguin feministes. També seria important que les dones que entrin al poder no actuïn com un home ja que tampoc ens serveix de res. Jo tinc un nen de deu anys i veig que a l’escola els eduquen de forma feminista a través de la música i lletres que escolten, per exemple. Hi ha certa esperança.
GERARD: I tant! Jo crec que és necessari formar nous models a partir de la feminitat amb aquesta consciència molt més plena.

Segons l’estudi encarregat pel Consell Nacional de la Cultura i les Arts (CoNCA) *Desigualtats de gènere en l’ocupació cultural a Catalunya*, la discriminació de la dona és més gran al sector cultural que a la resta de l’economia. Què en penseu?

GERARD: Jo vinc d’una escena, de mitjans dels 80, absolutament masclista. Gairebé havíem de comptar, buscar i repensar quantes dones hi havia. Recordo la Maria dels U-tòpics i les llufes amb Els Pets. La dona era invisible; anecdòtica. Hi ha una evolució bestial i fins i tot a mi, les propostes que m’interessen més són de dones. M’agradaria explicar que en aquella escena d’homes jo vaig conèixer a la Ivette, era molt molt jove, i després d’un concert va trucar al camerino, ens va demanar una guitarra i ens va tocar una cançó. Em va impressionar molt i sempre ho porto a dins. No era gens habitual veure una dona tan jove i tan valenta fent això. Per mi la Ivette va ser una llum que em va anunciar que passarien coses. Cal deixar-nos impregnar per una energia que ha estat foragitada durant tant temps de l’escena musical i cultural. Jo estic a la música perquè un dia vaig sentir a la Patti Smith i no a l’Elvis Presley.
IVETTE: No he entrat a gaires camerinos més a cantar (riu). La innocència et porta a fer aquests disbarats, tampoc coneixia el món.

Crec que de la cançó d’autor si que hi havia més dones, a l’època del pop rock català n’hi havia poques i si que és veritat que quan vaig començar, fa 12 o 13 anys, va haver-hi una onada com l’Anna Roig, Bikimel, no tant com a intèrprets sinó com a creadores. El que passa que els últims 10 anys això s’ha desvirtuat molt. Ara tinc la sensació que la dona és més intèrpret, que no ho desmereixo gens, però crec que els homes que pugen a l’escenari, els que comencen i els més mítics, no se’ls demana que surtin del Taller de Músics ni que facin un metre 80 i a les dones sí. Les que intentem dir alguna cosa sense cap títol acadèmic, des de la paraula i la música innata, perquè no podem tenir un lloc a nivell institucional?

I com creieu que es pot polir tot això i aconseguir una igualtat de condicions?

GERARD: Hi ha hagut un moment de la història en què els creadors musicals han tingut molt pes. I ara hem anat cap a un paradigma on l’intèrpret té el protagonisme. Crec que té a veure amb els patrons que han creat aquests concursos televisius. Algú que té una bona tècnica, una bona imatge i bon instrument de sobte esclata i en quatre mesos és una estrella. Passa a molts artistes joves i la història ens diu que el talent pesa i aquí hi ha un equilibri. A vegades el talent autoformat, com el Dylan dels 60, explica realitats punyents que canvien les coses i això ens fa falta. La música s’ha arraconat en el camp de l’oci i tot ha de ser molt polític. Sembla que hagi de tenir corbes o ser una supermodel per triomfar, però de cop apareixen dones que ho trenquen com la Cesària Évora o la Virginia Rodríguez del Brasil. S’ha de picar pedra i recuperar espai cultural des de la música i posar en valor tot el que suposa la música. Fa poques setmanes l’Organització Mundial de la Salut (OMS) va fer un

“Quan vaig parlar de l'anorèxia a les meves cançons vaig aportar el meu granet feminista.”
Ivette Nadal

“Per mi la Ivette va ser una llum que em va anunciar que passarien coses.”
Gerard Quintana

informe a través de 900 estudis científics d'arreu del món en què posava en valor la cultura i la música i instava als estats a introduir-la dins del sistema sanitari per tot el que ens aporta. Mentre veiem la música i la cultura com a pur entreteniment la deixarem en mans dels tòpics. Però quan aconseguim recuperar el valor que té i el seu poder transformador donarem molt més espai a tot això, fugirem del pur entreteniment i d'aquest efecte de xou i malabarisme.

On trobeu que hi ha més desequilibri en aquesta desigualtat entre homes i dones als escenaris? En la indústria? En el públic que potser té pocs referents femenins?

IVETTE: Són molts factors. Les dones no ens podem fer grans als escenaris físicament, emocionalment i a nivell de paraules. Crec que és un problema de la indústria i el públic cultural, al ser més femení, busca un home a l'escenari. S'han de canviar moltes coses. Quan se m'ha convidat a un gran acte o a la televisió no em demanen si puc cantar una cançó meva. Em demanen si puc cantar la versió d'un home i si demostro que ho faig molt bé, doncs llavors potser sí. I no totes som intèrprets. Jo pretenc ser jo i em sap molt greu haver de passar pel filtre i que per tenir visibilitat a grans actes hagi de cantar un tema que no sigui meu.

GERARD: És el model... Es fan grans esdeveniments solidaris, com el concert al Camp Nou o *La Marató* de TV3, i a part d'això el que hi ha és una escena que pateix molt. Hi ha un desert al llarg de l'any i hi ha un problema de construcció en l'espai que ocupa la música en l'àmbit social. Suïssa té la música com un dels quatre pilars de formació per la potenciació en l'aprenentatge en altres matèries, per la socialització, perquè aprens a treballar en equip, has d'escoltar, et dona coneixement emocional i ens cura! Aquí ens hem omplert la boca de cultura però no la

cuidem; el pressupost a nivell estatal i català és el més baix d'Europa: estem a un 0,7% quan el més normal és un 5% com a mínim. Sobrevivim a base del convenciment i la voluntat dels creadors.

I que està passant amb el paper dels creadors i creadores?

GERARD: Com a indústria no apareix enlloc. Si no tens empresa de *management* no pots accedir a molts festivals de música. En altres àmbits culturals sí que hi ha ajudes a la creació però al món de la música no. Hem de canviar tot això també per seguir amb aquesta visió transformadora.

Com reflectiu tot això o fins a quin punt ho voleu transmetre, com a artistes, a través de les vostres cançons?

IVETTE: Jo un discurs polític no el tinc. Faig un projecte, no un producte. A mi em sembla radical explicar què sento. Si tinc un moment reivindicatiu no ho faig a través d'una cançó sinó entre cançons i cançons als concerts, i intento fer-ho amb certa ironia.

A nivell de crítiques, quan era més jove, pujava a l'escenari de mal rotllo perquè si sabia que hi havia un crític important al concert no només analitzaria les cançons sinó que diria “la guitarra és més gran que ella” o “la Ivette és baixeta”. I això que té a veure amb la música? I als homes se'ls critica això? Això pot fer gràcia però comporta moltes coses. Quan vaig parlar de l'anorèxia a les meves cançons vaig aportar el meu granet feminista.

GERARD: La música acompanya qualsevol moment de la vida i hi és present sempre; és infinita. Una cançó no pot canviar el món però pot remoure l'esperit de les persones perquè el canviï. Hi ha propostes musicals més polítiques, en aquest sentit, però no és el meu cas. La Revolució Francesa va canviar Europa però va crear el dret d'autor per alliberar el creador del dictat dels

mecenes.

Els artistes han de ser lliures i la idea de protesta era més associada als anys 60, i els concerts eren l'espai de trobada d'una època de censura. Ara aquesta protesta ha de ser a tots els àmbits i a través de l'emoció.

IVETTE: Una manera de reivindicar és fora dels escenaris. Jo tinc una actitud més reivindicativa fora dels escenaris i dic molt que no a discogràfiques quan em proposen coses poc creatives o quan et condicionen el què has de dir o com has de vestir. No vull ser manipulable i crec que tots i totes hem de saber dir que no.

GERARD: A mi m'ha costat 30 anys poder ser lliure al món de la música.

El Covid-19 també ha trastocat aquesta indústria musical i tota la programació de concerts que estaven previstos. Com heu viscut aquest confinament?

IVETTE: Al febrer va sortir un nou llibre de poesia i havia de fer tota una gira de presentacions amb espectacle. A mi el confinament no m'ha inspirat gens. Des de la por i l'angoixa no vull afegir més cançons tristes. M'he dedicat més a llegir i a fer una mica de reflexió de la meua trajectòria i del món de la música. He llegit molta filosofia, em vull empapar d'altres mons que no siguin el musical, i cada vegada m'apropro més al món de la poesia.

El confinament m'ha distanciat del món de la música i no he cantat però sí que he escrit.

GERARD: Notarem el què ha passat. El mateix 14 de març començàvem la nova gira dels Sopa. Després d'uns dies de xoc l'actitud va ser de mirar endavant i no quedar-me amb el què havíem perdut sinó del que podíem construir. I creativament ha sigut important; he fet un salt interior. He escrit molt i també he fet noves cançons. Trobo que és un moment esclatant i hem de ser positius i pensar en el que som capaços de fer en comptes de pensar en el que hem perdut.

D'esquerra a dreta:

Anna Tarruella, Núria Clotet i Daniel Bolsa,
membres del grup La rateta ja no escombra l'escaleta.

Les dones i el món

Núria Clotet, vocalista del grup
La rateta ja no escombra l'escaleta

@ elranto

La Rateta ja no escombra l'escaleta és l'amiga que et fa somriure mentre et diu veritats a la cara; la tieta guai que t'explica allò que els teus pares t'ama-gaven; la mare que reconeix que no és perfecta; la parella que et demana el divorci amb una cançó. La Rateta és la veu de moltes dones del segle XXI.

Un grup de Granollers i la comarca de música pròpia, clown, reflexió, humor i performance, format per Anna Tarrue-lla, Dani Bolsa i Núria Clotet. Des de fa més de 12 anys, el grup puja a l'es-cenari reivindicant les petites i grans coses que, sovint, ens fa vergonya dir.

Com està el món de la música envers les dones? És difícil definir una situació que no és justa quan sempre l'hem viscut com si fos normal. Potser no s'entén el que dic, ara mateix estic escrivint jo. Qui sóc jo? La vocalista, Núria Clotet. Potser sóc més de parlar que d'escriure però intentaré fer-ho des de l'estima i l'empatia, com si estigués fent una cançó o el guió del proper vídeo pel meu canal de Youtube "ratetatv".

I ara, amb tots nosaltres, les dones i el món!!!

Obrim teló.

Us explico una història: quan vaig començar a anar a les Jam Sessions de Barcelona, ara fa dotze anys, érem

2 dones i 15 homes tocant cançons pròpies. La pregunta és: Per què? Per què som menys dones les que fem cançons? Passats aquests anys i parlant amb moltes dones del món de la música ho he entès. Té molt a veure amb el fet que sempre hem escoltat frases com: no toques prou bé la guitarra, no estàs prou preparada, has d'anar a veure un músic, has d'estudiar més... I jo em pregunto: És que les dones hem de ser perfectes quan posem un peu a l'escenari? O és que tots els homes han fet 10 cursos de solfeig, guitarra i veu? O potser simplement ells no es plantegen tantes coses perquè, des de petits, han crescut amb diferents consignes envers les dones?

Les dones encara portem una història darrere nostre; de cuidadores, mares, una història que ve dels nostres ancestres. A mi personalment m'agrada tenir aquests referents, però quan volem sortir d'aquesta zona de seguretat, que portem arrossegant durant moltes generacions, no acabem de sentir-nos còmodes empoderant-nos a l'escenari i aprenent a sobre d'aquest, tal com han fet tots els altres.

No em ve de gust queixar-me de com és d'injusta aquesta situació, prefereixo fer la reflexió des d'on neix aquesta injustícia i fer que aquestes paraules siguin incòmodes per a alguns. Aquesta seria la clau per avançar en tot això i, a les persones que estiguem de la mà, els hi diria que segueixin expandint el missatge d'empoderament de la dona perquè empoderar-se no significa ser una feminazi, sinó sentir-nos còmodes amb nosaltres mateixes, sense jutjar-nos, sobretot entre les mateixes dones. Un tema que ja seria per un altre article o reflexionar a algun dels nostres concerts d'aquest que ja teníem tancats. Si veniu podreu sentir i conèixer l'essència de "La Rateta ja no escombra l'escaleta". Tanquem teló.

Sílvia Claveria: Doctora en Ciències Polítiques per la Universitat Pompeu Fabra.

Actualment és professora a la Universitat Carlos III de Madrid. Recentment ha publicat el llibre *El feminismo lo cambia todo* i col·labora puntualment amb el diari *eldiario.es*

Un teatre masculinitzat

Tothom recordarà, sobretot per la pel·lícula *Shakespeare in love* que, durant el regnat d'Elisabeth I d'Anglaterra, estava prohibit que les dones actuessin en els teatres. Els papers de dona eren interpretats per nois adolescents quan encara no havien canviat la veu. Aquesta discriminació de gènere no era només en l'àmbit interpretatiu, les dones a aquella època tampoc podien anar a la Universitat o assistir a les reunions socials i polítiques de l'època.

Actualment, la posició de la dona a la societat ha millorat molt, però no s'ha arribat a la igualtat. Aquesta bretxa de gènere també és present a les arts escèniques: els teatres més importants de Catalunya encara es troben lluny de la paritat en relació a la seva programació. Mentre només el 17% d'obres de la cartellera de 2019/2020 de la sala gran del Teatre Nacional de Catalunya (TNC) eren dirigides per dones, el nombre de dones directores en altres espais del TNC menys destacats és majoritari. Aquesta dada és molt il·lustrativa: no només perquè mostra que existeixen moltes més barreres per a les dones per arribar a posicions directives, sinó que apunta que les obres es troben masculinitzades. En altres paraules, els estudis mostren que el gènere del director pot tenir un impacte en quines són les trames rellevants i, per tant, quins seran els actors principals. Els directors homes acostumen a pensar en trames protagonitzades per homes. Les actrius queden, per tant, moltes vegades fent papers més secundaris o complementaris.

Fa uns anys es va popularitzar el test de Bechdel per analitzar si una obra, pel·lícula o sèrie és androcèntrica. Aquest test consisteix en valorar a) si hi ha més d'un paper de dona, b) si parlen entre elles i c) si parlen d'alguna cosa que no sigui un home. No és sorprenent que la majoria d'obres no superessin aquest test. D'una altra banda, el gènere del director també pot afectar en quins són els temes tractats o prioritzats a l'obra. Per exemple, una directora és més probable que tracti temes que ha viscut o que l'afecten.

És important que les dones tinguin representació tant als escenaris com a posicions directives perquè el teatre actua com a símbol o model que els espectadors es poden identificar, projectar-se o seguir, i calen models femenins i una mirada de gènere davant moltes de les trames que s'exposen. Les arts escèniques són representació i potència d'un futur.

“Els estudis mostren que el gènere del director pot tenir un impacte en quines són les trames rellevants i, per tant, quins seran els actors principals.”

L'obra *Les noies de Mossbank Road* es va representar al Teatre Auditori de Granollers el 30 de novembre de 2018.

@Feliipe Mena

La veu del públic

Volem saber quina és l'opinió del públic d'Escena grAn sobre la igualtat de gènere al món cultural. Això és el que ens han contestat:

Veus igualtat de gènere al món cultural?

Concepció Camps (69)
Santa Eulàlia de Ronçana

És evident que no hi ha igualtat però també és cert que cada vegada més es programen més espectacles en clau de gènere. Recordo espectacles recents com *Aüc*, *La dansa de la venjança* o *La maldición de los hombres Malboro*. En una de les postfuncions es va comentar que, al principi de programar aquest tipus d'obres, els homes sortien, fins i tot, de la sala i que ara, per sort, hi ha cada cop més homes entre el públic i, per descomptat, no marxen a mitja obra. Tot i que som una minoria les que anem a veure aquests espectacles, és important seguir programant en clau de gènere. Sóc mestra i a l'escola ho tenim molt present però és una lluita constant contra la societat perquè el model general (i més comercial) va encara per un altre camí.

Verònica Carballa (45)
Granollers

El món de la cultura és bastant més obert que altres sectors. Les dones, a poc a poc, han anat guanyant terreny, obrint-se camí, dirigint companyies de teatre, armant espectacles només de dones o amb temàtiques tan profundes que incomoden i trenquen esquemes. Però encara queda un llarg camí per recórrer a causa de la desigualtat que hi ha en els alts càrrecs i llocs directius, com en tots els nivells econòmics d'aquesta societat patriarcal. Els espectacles ideats per dones tenen una visió radical, de protesta, emocionalment intel·ligents, visceral, incòmodes i de denúncia social. És una veu que crida i res, ni ningú, podrà silenciar.

Paula Fernández (20)
Granollers

No crec que hi hagi igualtat de gènere, ni de bon tros. El que sí que s'està fent és programar cada cop més espectacles i concerts que parlen d'aquesta problemàtica i d'altres temes socials, també importants i que cal reivindicar. Però encara queda molta feina per fer. Hem d'aconseguir que més públic se senti atret per aquest tipus d'espectacles perquè, ara mateix, som una minoria els que anem a veure obres de gènere com *Aüc*, instal·lacions sobre el món de la immigració com *Suburbana* o grups de música com *Roba estesa*. Com més ho anem programant, més gent vindrà. Les desigualtats estan presents cada dia al carrer però quan les poses dalt d'un escenari i dones veu a cantants i actrius, arriben a més gent, són més fàcils de visibilitzar i, per tant, poden aconseguir canviar consciències.

La veu d'Escena grAn

Carme Ramon, Directora de la Sala Nau B1 de Roca Umbert

La presència de les dones en la indústria musical catalana, és d'un 33%, i baixa a un 23% en festivals o sales de concerts*. En el sector cultural no hi ha consens en l'obligació de posar quotes en la programació però crec que, com a responsable d'un equipament públic, tinc el deure de programar en clau de gènere per combatre aquesta desigualtat. Paradoxalment el públic que consumeix cultura és majoritàriament femení i en canvi la seva presència en l'escenari és molt baixa. La falta de referents fa que sigui difícil imaginar que elles també poden ser les protagonistes, i això només es pot revertir sent conscient del problema i posant-hi remei, és a dir, que siguin les dones les que pugen a l'escenari.

* Dades de l'Anuari de la música 2019 del grup Enderrock i ARC (Associació de representats, promotors i mànagers de Catalunya).

Tracy Sirés, Directora del Teatre Auditori de Granollers

Encara hi ha molta feina a fer. El sistema patriarcal està molt instaurat i costarà canviar-lo. La llei d'igualtat s'aprova a Catalunya el 2015 i les institucions públiques i les culturals haurien de ser un reflex per poder emmirallar-nos-hi. Però quan la majoria de referents són homes, quin espai es deixa a la dona? No només hi ha el sostre de vidre extern, també hi ha un sostre intern. Pas a pas anem guanyant terreny. Recomano seguir al col·lectiu "Donam Escena", que denuncia la falta de dones al teatre i les dades parlen per si soles: els projectes de dones (creació, direcció, autoria), arriben tot just a una cinquena part a la majoria dels teatres i festivals públics: al Lliure, un 21%; al TNC un 15%, al Grec un 20%, al Temporada Alta un 12% i els teatres que fan creació són el 21%.

LAVEU

Equip d'Escena grAn:

Carles Ribell
Carme Ramon
Clara Martínez
Eva Chaparro
Laura Llamazares
Lídia Garcia
Maria Carme Espejo
Maria José López
Martí Pujadas
Miquel Fusté
Montserrat Casas
Montserrat Homs
Noelia Romero
Quico Viaplana
Sandra Arisa
Sílvia Emilio
Sílvia Giró
Susana Mateo
Tracy Sirés
Vicenç Sáez

Amb la participació de:

Teatre Auditori de Granollers
Carrer Torras i Bages, 50
Tel. 938 405 121
www.teatreauditoridegranollers.cat

LLEVANT
TEATRE
Carrer Ponent, 58-60
Tel. 938 498 167
www.llevanteatre.cat

rocaumbert f.a.
Sala de concerts Nau B1
Carrer Prat de la Riba, 77
Tel. 938 619 441
www.rocaumbert.cat

Carrer Barcelona, 8
Canovelles
Tel. 938 468 054
www.canovelles.cat/canpalots

Roda
d'Espectacles Infantils
Associació Cultural Granollers
Casa de Cultura Sant Francesc
Carrer Antoni Espí i Grau, 1
Granollers
Tel. 938 615 598
www.acgranollers.cat

Amb el suport de:

 Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

 Generalitat de Catalunya
Institut Català
de les Empreses Culturals

 Diputació
Barcelona | Àrea de Cultura

 GOBIERNO
DE ESPAÑA
 MINISTERIO
DE EDUCACIÓN, CULTURA
Y DEPORTE
 inaem
INSTITUTO NACIONAL
DE ARTES ESCENICAS